

ऐतिहासिक पत्रस्तम्भ

श्री ५ बादसाह

१

श्री ५ सर्कार

२

श्री महाराज

३

अजि ... ..
उप्रान्त करुणानिधान माघ शुदि १५ रोज २ मा शिक्षा-
करुणा कृपापत्र लेषियाको चैत्र वदि ५ रोज ३ मा आइ-
पुग्यो पत्रको दर्सन गरि अर्थ बुकी सीह्ल चढाया ... १...का
हजुरमा लेषियाको अजिको नकल १ अम्बाका नाउमा
लेषियाको चिठीको नकल १ हात्रा याँहाँका भारादार
अफिसर फौज दुनियाँ रैयत् गैह्ले सहिछाप गरिदियाको
कागजको नकल १ यसै चिठिमा षामि पठायाको छन्
बिस्तार तनै नकलबाट बुकीला ताहाँ कुराकहानी चल्थो त
इनै नकलका आसयदमोजिम बातचित गर्थे काम गर्नु त्यो
अर्जि लहासामा अम्बाछेउ पुगेपछि...१...का हजुरमा
चढाया नचढायाको बुकि चाडो चाडो गरि याँहा लेखिपठा-
उन्या काम गर भनि लेषिआयाको बेहोरामा सेवकले बुकि
अम्बाबाट मलाई डाकन पठायाछन् म गयाँ र अम्बाका
मुल षरदार र षजांचिले अँले हामिसित कुरा गर पछि
अम्बासित भेट गरि कुरा गरौला भन्ये र निज षर्दार
पजान्चीहरूसित कुरा भया के कुरा भया भने पैले मलाई
अफिसर भनेको के अर्थ हो भने अफिसर भन्याका पलटनका
काम काज गर्ने साना ठुला पगरिहरू हुन् निकिवदि भनेको
के अर्थ हो भने निका ननिका कुरा लेषियाको होला क्षेमा
राषनु चाहिन्छ भनेको के हो भने लषनौमा लडाई भयाको
आज वर्ष ७१५ भयो र पनि अम्बाहरू धेरै फेरिया र पनि
यो कुराको बेहोरा केन लेषि आयन आज अकस्माथ् यो
बेहोराको अजि आयो भनि भने पैले यो कुरा हात्रा दर्वार
चिन्ह १ का हजुरमा सौगाद मामुलियत लि काजिहरू
जानुपर्था छ १...का प्रतापले लडाई जित्यो भनि हाल
लेषिपठायाँमा येकोहोरा कुरा मात्रै पुग्छ तसर्थ अम्बासित
चिन जान्या काजिबाट अजि पनि लैजान् मुषजमान पनि
बिस्तार गरि सबै बेहोरा पुन्याउनन् भन्ये अर्थले लडाई

भै जित्येको हाल अघि नलेषिपठायाको हो भने तत्रा... २
बालष्य छन् की बुढा भया र हो की केथले आफना
बजिरलाई राजा मान दिया भने मैले बालष्य पनि छैनन्
बुढा भयाका पनि छैनन् अधी अधीका बजिरहरूले भन्दा
आजका बजिरले ठुला ठुला पराकर्म पनि गन्या अकल
बुद्धि पनि प्रकास गन्या हात्रा दरवारका गुरु पुरोहित बडा
बडा ज्ञानी सास्त्र जान्या पण्डितहरूले साना पगरि फौज
दुनियादार सबै गैह्ले यस्ता बजिर अघि पनि थियानन्
पछि पनि हुने छैनन् भन्दा... २...का चित्त बुकी मुष्ये
बजिरको जमामदि अकल बुद्धिदेखि बहुत षुस भै विना
देउताका अंस नभै यस्ता मानीस हुदैन् भन्ने चित्तमा
ठहराई मुष्य बजिरलाई राजा भयो भनि राजमान पायाको
हो आज तत्रा मुष्ये बजिर राजालाई के हुनाको मनसुवा
छ र यस्तो अजि लेषिपठायाको हो साचो भन भनी मलाई
सोद्धे अम्बाको मेहर भया गजुर कल्की राजामानको प्रसस्त
पछि परन्तुसंम... १...बाट मिल्यादेशि सबै कुराको बढिया
हुदो हो भनि मैले भने र मुगाको गजुर मुजुरको कल्की
अघि दियाके छ भन्या अव फेरि राजामानको प्रसस्ती र
गजुर पछिपरन्तु जुगजुगभरि अटल राजमान अकाससमान-
का १ बाट बक्सिस् हवस् भनि मैले भन्दा तत्रा मुष्य
बजिरलाई बेलायेत दरवारबाट पनि उनका दर्वारका ठुला
मानिसले ठुला काम गर्दा दिने ठुला मानको नाइटग्रांड-
क्वास आफ की आर्डर आफ नाथ भन्ने नाउका प्रसस्त
पालाका रह्याछन् भन्ने हात्रा १...का हजुरबाट के
प्रसस्त दिनुपर्छ भन्ने जबाब दिया र मैले बेलायत दर्वार-
बाट हात्रा ३...लाई प्रसस्त दिने होइनन् देउ भनी
मागेको पनि छैन हात्रा गोर्षा दर्वारले हिजोदेशि... १...
मानिआयाको हो इनका प्रतापले जो परिआयाको सानुठुनो
काजकाम गर्दा हात्रो पालना हुन्छ वेलायतमा हात्रा... ३

...ले ठुलाठुला लडाई फत्या गन्याको देषि सुनि होम्ना...
 ३ ... को वयन लेषेको पो हो र भन्थ्ये जवाफ दिया र तम्ना मुष्ये बजिर राजाका मनमा तम्ना ठुला राजालाई फाली आफु राजा भै गादिमा बस्नाको मनसुवा छ र हो कि भनि मलाई भने यस कुराको जवाफ मैले के दिया भने होम्ना ३ ... गादिमा बस्तछु भनि मैले अधि सुनेको पनि थियन आज सुनेको पनि छैन ... ३ बाट मलाई यो कुराको बेहोरा अम्बासित गर्नु भनि अह्लाई पठायाको पनि छैन होम्ना चिन जान्या काजिले पनि यो मतलब होम्ना ...
 ३ को छ भनि मलाई अह्लाई गयाका पनि छैनन् भनि बुछ गरि भने र यक छीन तिनीहरू चुप लाग्या मैले ई कुरा साचो हो तिमीहरूले के संषा मान्यौ भने र संषा केही मान्यौन भनि भीत्र गया ताहापछि मलाई डाकी भीत्र अम्बाका ठाउमा पुगि अम्बाबाट तिमीहरूले बेस बेहोरा आफना दर्बारको गन्यौ भन्या र मैले आफुले जान्ये बुछे-संमको बित्ति गन्या हुँ घटाई बढाई गन्या मनासिब मेरो होइन भनि अम्बासित मैले भने र बेस बढिया भनेउ तिमी आज जाउ भन्या भोली म तजबिज गरि जवाफ दिउला भने र म आफना अडामा आया ५।६ दिनपछि अम्बाका मुल षर्दारले कप्तान साहेबले भने यस्तो बेहोरा भन्छन् दोमासे बौधको लामाले ३ का गादिमा बस्न्याको मनसुवा छ भनि भन्थ्यो भन्थ्ये कुरा पछि मैले बाहिरफेरा सुने निज मुल षर्दारले नेपालबाट चिन पठाउन्या अजिमा केहि कुरा बढता पन्याको हुनाले होम्ना अम्बालाई पनि तकसीर आउन्या र कप्तानका अजिमा षामि नेपाल पठाई दिऊन् र नेपालबाट चाँडे चाँडे याहाँ पठाउन् र यहाबाट चिनतरफ रमणा गरि पठाउला ति मुष्ये बजिरका चिनमा अर्को थोक काम भया तम्ना दर्बारका मतियारका मानीसलाई षटाई लहासा पठाईदेऊ र हामी सबे बसी सल्लासित सुफल हुने काम गरौला कप्तानले भनेको बेहोरा हो भने पनि तेस्तै बेहोरा गरौला भन्य बेहोरा छ भन्ने सुने अम्बाबाट पठाउनपने चिठिको मसौदा मेरा अजिमा षामी पठाउन्या योज होईन अम्बाका सहिछाप भयाको चिठि होम्ना दर्वारमा पुगनुपछि भनि जवाफ होम्ना बासुदेव फुयाल जैसिका हात पठाया सेवक चरणको हुँ आफना बुद्धि पनि सानु औ कर्म पनि सानु हुनाले मेरा बुद्धिले ढाकि आयन हो हजुरका सिक्षे अतिपत्रले र अम्बाका चिठिका नकल ... १...का अजिका नकलका आसयले यस्ता कुरा याँहाँ

अम्बाका षर्दारहरूसित र अम्बासित पन्यो मेरो बुद्धि पुगेनहो म गरिबमाथि दया करुणा राषी यसो भन्नु यसो गर्नु भन्ने सिक्षे करुणा कृपापत्र आया सो बेहोरा बुद्धि अम्बासित बेहोरा बान्दा हुँ फाल्गुण बदि १४ रोजलगायत चैत्र त्रिदि १४ तक मैन्हा १ के स्याहा रपोट चढाई पठायाको छ पौष बदि ३० रोजका दिन मंगाड अडामा पुग्यौ दिन ४ याहा मुकाम गरि रमाना भै जाउला पौष सुदि १ रोज १ का दिन आधारात चढदा चिनिया दोमास्या बौधको लामाले निपुसिदमकाथामै प्राण छोड्यो अरू हामी सबै निकानानन्द छौ भन्ने बेहोराको चिठि काजि सर्दार सुन्वाले पौष सुदि ४ रोज ५ मा मुकाम मंगाडबाट लेषेको पत्र फाल्गुण सुदि ५ रोजमा आईपुग्येको थियो औ याहाको हालसुरथ याथायोज छ लेषतामा घटबड भयाको होला अनाथपर क्षमा राषिबकस्याजाबस् यो अजि मेरा हस्ताक्षरले लेषि बित्ति चढायाको हो शुभमस्तु शुभम् ...

तार्चनदेउ शहरमा बसी काजकाम गन्या सुन्तारिन वान्तारिन ठिताल्वेमाफत ठिडपुर पठायाको चिठिको नकल ...

श्री ५ वाइसाह

श्री ५ सर्कार

१

२

स्वस्ति श्री गोर्षा काजी जगत्सेर षतृक्षतृ सर्दार मलयजड पांडे क्षत्रि सुवा मोतिलाल षतृ क्षतृकश्य तार्चन-देउ सहरमा बसि काम गन्या सुन्तारिन् ठिताल्वेके सलाम् उप्रान्त लहासाका अम्बाबाट २।३ फेरा...१...को हुकुम आयाको छ गोर्षालीले ५ वर्षको मामुलियन र गादी फेरिदाको सगुणको सौगात ली यसं पाला आउनुपछि भनी चिठि पठाउदा गोर्षाबाट ... १ को यसं पाला ठुलो करुणा भयेछ यसं पाला मामुलियत सौगात नपठाई हुदैन भनी भारदारहेरु षटाउदा अधी आउन्या काजिहरूका पालामा बाटामा साह्रै दुष हुदा बेरामी हुदामा मुकाम नहुदा सबै कुरोबाट दुष भयाको हुनाले भारादारहरूले कबुल गर्नालाई पनि साह्रै गाह्रो भयो यो बेहोरा सबै फेरि लहासाका अम्बालाई लेषदा लहासाका अम्बाबाट जवाफ दियाको अर्थ

तिं मामुलित सौगात ली आउय्यो काजिहरूलाई अधीको हकिस बुढ्याको छैन आज हामि गोर्षालीलाई छल बेहोरा-
जस्तो बाटाया दुष हुन पनि पाउय्याछैन वैसमी हुदा ले भानु भन्या १ को हुकुम तिमिहरूलाई भयाको
जगाजगामा मुकाम पनि पाउला अरू साना पगारि र भया सोहिमाफिक गर नतर भन्या १ को दर्सन गर्ना-
सिपाहिहरू बेमारी भय भन्या जुन देस वैसमी भया उस लाई तेहि माफिको बाटो १ मात्र छ अर्को बाटो छैन भन्दा
देसका चिनिया भारदारमा नासो राखनु र निको भयापछि हात्रा मतभा यत्रा चक्रवर्ति १ को दर्सन गर्न जानलाई
फेरि पठाउय्या काम गरुला यो सब बेहोरा जगा जगाका हजारौ बाटो हुनत भया जस्तो लाग्छ अरू अरू देसको
भारदारहरूलाई लेषि पठाया मामुलित सौगात चाडो पठा- तोजे पुग्या उस जान्यालाई अधि जादा पनि लडाई भयाको
उनु भनी लेषि आउदा गोर्षा २ बाट हामी काजिहेरु- हुनाले बाटो पाउय्या थियेन फेरि फर्कदामा त कनु ठुलो
लाई षटाई मामुलित सौगात तयार गर्न लाग्यो तेस्तै लडाई भयाको छ तिनिरू आउनु हुन्या थियेन वही अडि-
बीचमा अनेत्र देसका मानिसहरूले पनि ढेर वर्षमा डाकि- नुपर्न्यो हो आज हामि अनाथ गोर्षालीहरूलाई वादसाहको
पठाया के गर्नालाई हो के गर्नालाई होइन यसपल्ट चिनमा हुकुम र ठिडपुरका चुडु को चिठि आयाको छ भनि यस्ता
मामुलित सौगात पठाउनलाई बढिया हुन्याछैन भनी बोल्या बिचलि पाय्यो बादसाहको हुकुम आयाको भया अजिका
गोर्षा २ बाट १ को हामिमाथी अधीदेषि पीछा प्रमाण गर इनाम, दस्तुर, पोसाक, मान त्यो पनि तेसै
सरनमा ली पुत्रसमान देषी हामिमाथी दया करुणा सदा हुकुमका साथैमा आउनुपर्न्यो हो येम रितले पनि हात्रो
सर्वदा राषीबक्सनुभयाको छ भन्या यस्ता चाहिडा उल्लु चित्त बुढैन आज मामुलिस सौगात पनि बुकी ली अजिको
कुरा सुनी काम गर्नु हुदैन यसै पाला जानुपछ भनी मामु- उत्तरा पनि नदी यसै तार्चनदेउबाट धपाईदिन लाग्यो
लीयत सौगात दी हामीलाई पठाईबक्सनुभयो हजारा भन्या हामी कुलधुल गर्न आयाका कुल्याहा होइनौ कुल्या-
हिउका लंगुर काटी दुष पाई लहामा आडपुग्यो लहामाका हाले गन्याको काम पनि हामिले गन्याको छैन हामिलाई
बडा अम्बाबाट पनि सब कुराको षानिर गन्या हामीसंगको कस्तो भयो भन्या कुल्याहाले गन्यो कुरा हामिमाथी गन्यो
मामुलीत सौगात गादी फिरीटाको सगुणा अर्जी येक येक कि हामि कुल्याहा हो भन्या कुल्याहालाई गन्यामाफिक
गरि षानि जाची योहा तिमिहरूले गन्या छै बुकिलिया सजाय गर मामुलित सौगात तिमिहरूलाई नदेषायासम्म
मैह्ला दिनसम सबै सौगातको असवाफ आफुसित राषिकन भन्या याहाबाट चिननिर १ पाइला पनि जान हुदैन भनी
हामिलाई चिनतफ पठाइदिदामा आफना चिनिया भारदार- भन्यो मामुलित सौगात सर्वनिर भयाका ठाउमा पुन्याइ-
हेरूका साथमा मामुलित सौगात र हामिलाई जिम्मा लाई सक्न्यापछि आफनु ज्यालालाई बेपारी भै जानु हुन्छ जाउ
यस्तफ रमाना गरि पठाइदिया सांमिदेसमा कुल्याहाले आड भनी भन्यो हामिलाई यहि बेइजत गर्नालाई डाकिपठाई
बाटाघाटा सबै थुन्यो भन्याको षबर लहासा बरन्याहरू बेइजत गन्याको हो कि कस्तो हो हामि माथि दया करुणा
सबैले पनि सुन्याका थिया हामीले पनि सुन्याको थियू संषि माया गन्याको भया हामिलाई यस्तो कुल्याहालाई
हामिलाई छेकनुपन्यादेषि वही पी छेकनुपर्न्यो हो आज द्वि गन्या जेस्तो बेइजत हुनुपर्न्यो होइन चुडुलाई अजि लेषछु
२ लाषको कोस हजारा हिउको लंगुर हावा जाडो सही भन्दा पनि ढेरपल्ट हामिमाफत गरि अजि पठाउनु हुदैन
१ लाई मात्र समझी सबै दुष काटी आई आज चिन- भनी जवाफ दियो १ को हुकुम आयाको हो भनी
को यति नजिक आईसक्यापछि आज हामिहरूको मामुलित भन्या पनि हामिलाई वेचिनमा मात्र आउनुपर्दैन भन्याको
सौगात बुकिलिसक्यो तिमिहरू आफना राज्यमा फकिजाउ छ तार्चनदेउबाट फकीईदिनु भन्या १ को हुकुम आया-
भन्याको अर्थ क्या हो हामिमाथी दयाकरुणा राध्याको भया को छैन मामुली सौगात ली भन्या तार्चनदेउबाट १ कदम
हामि लहासमा छेकिनुपर्न्यो हो लडाई बराबर हुदाहुदै बाटो जानु हुदैन मामुलीत सौगात नली बेपारि भै ठिडपुर
बराबर छेकिदाछेकिदै लहासाका तेजे डिगचाका तेजे बेपार गर भनी भन्यो आज १ का हुकुमले हामिले
छयामदोका तेजे र अरू देसका तेजे भन्या गै १ को मामुलीत सौगात ली गोर्षा २ को साटो दंडवत् गर्ना
दर्सन गरि आई येस तार्चन देसमा साबुद गरि अडपुग्या तिमि म काजीलाई पठायापछि गोर्षा २ आफै आया
अरू देसका मानिसहरू १ को दर्सन गरि आपना जतिको हो भन्या आज लाग्याको तिरोभरो तिरि मान
सोषिसंग फकि आयाको देषश हामि गोर्षालिको चित्त आयाकालाई महाजन भै बेगर गर्न जाउ भनी तिमिले

भद्र पुर्न्या मनसिब होइत मामुलीत सौगात लहासाका
 अम्बामार्फत अधीबाट पठाई प्रछिवाट काजिहुरू कालि गै
 डंडवत् गरि भयाका पत्ति छत् मामुलीत सौगात र अधी
 देषि लहासाका अम्बाले बुफी चित्रिया भारदास समथलाई
 पठाउन्त्या हेहामि काजिहुरूको काम र १ को डंड-
 वत् गरि फर्कन्या काम मात्र हेहामिले त्यसमात्र मामुलीत
 सौगात र कुतीदेषि विमिहुरूकै जिम्मामा छत् त्याहा तिभ्रा
 जिम्मामा लागयो भनी हामिलाई केही दुषमनाउ छैन यस
 ठाउमा तिमिहरू गोर्षालीलाई छेकन्या छुला मानिक हौ
 भनी हामिले अजि लेषि गोर्षा २ लाई पनि त्रहाई
 पठायाको छु चुडुलाई पनि लेषि त्रहाई प्रठयाको छ
 तिमिलाई भन्या कुरो भनीसक्यो अब र गोर्षाको इजत
 राषी जस्तो गरी आयाथ्यु उस्तै गरी ठिडपुरसम्म पठाउ
 कुन दिन हो फलानु दिना तयार होउ भनी पत्र देउ ठिड-
 पुरमा गै ठिडपुरका बडा चुडुसंग हात्रो जो भयाको दुष
 ददं सबै हामि साना सुकुका साना बुद्धि भयाकाले बिति
 गरीला यति कुरा भनि तिमिहरूले गर्दैनौ भनी भन्दा भन्या
 हामिलाई गोर्षावाडको यस्तो हुकुम छ कि सो कुराको छाप
 लाग्याका दसकत पनि छत् असो गरि हुन्छ मानी मिलि-
 जुली १ को दर्सन गरि आउनु १ लाई त्रहाइ
 पठायाको मामुलीत सौगात अजि पुन्याउनालाई आफ्नु ज्यू
 नभन्नु मामुलीत सौगातमाथी मलाई कबुल गर्नु तिमिहरू
 बाचिज्यालसम्म अरु बेहोरा हुन नपावस् भन्या छ १
 बाट बक्सन्या पर्नामा यति यस्तै रितसंगालि आउनुभन्या
 छ सोब्रभोजिम हामि नगरी छोडन्या होइनौ तिमिहरूले
 नपठाया भनि हामी आफै गोडालौ हिडी चुडुको दर्शन गर्न
 जान्या हु फलाभसगुमा गोर्षालीहरूलाई जान नदिनु भनी
 नाउ बंद गरी दियो भन्या पनि १ को नाउ सिरमा
 राषि षोलामा फाल हालन्या हुँ तेसमा पन्यलि मछन बाच-
 न्याले गै चुडुको दर्सन नगरी छोडन्या होइनौ केहि गरि
 देरै सिपाही फलामसगुमा पठाई हामिलाई बाटामा छेक्यो
 भन्या भयाका मान्छेले मर्नलाई कति बेर मान्या छैनौ यदि
 काका मान्छे क्या भन्या सकि ज्यान निकलि जाउला
 नसक्यो जति भयाका गोर्षाली यही पोलि डढी सकियोला
 र तिम्रो मनपरि होला हामि ज्यूदा छज्यालसम्ममा मन-
 परि हुन्या छैन अंत देसको तेजे त्याउन्त्या मानिस सबै गै
 फकि आउनु हुन्या हामि गोर्षालीलाई मात्रै बेइजत भय-
 षछि हात्रो चित्त हरकिस कति पनि बुकदैन बाटामा
 कुत्याहाले छेक्याका छत् भन्या थारो नहुत सिपाहि देउर

हामिले १ को तेजे सबुद गरि पुन्याउनु भनी चुडुसंग
 बित्ति गरिदेउ भन्दा पनि सो बित्ति हात्रो पुगेन तसर्थ
 अभीपछी हेसी काम गर्नु भया बढिया होला इति सम्बत्
 १९२४ साल मिति बैशाख बदी १२ रोज ४ मुकाम ताचु-
 नदेउ सहर शुभम् .....

श्री ५ सर्कार

१

अर्जी ... ..
 उप्रान्त करुणानिधान चिन जान्या काजि सरदारहरूले
 अषाढ वदि ७ रोज २ मुकाम निथौसहरबाट मलाई लेषेको
 विस्तारको पत्र श्रावण बदी ११ रोज ७ मा आइपुग्यो यो
 पत्रको विस्तार हामिहरूलाई भने बाटामा लडाई भयाको
 छ चिनतर्फ जानु हुदैन फर्क भनि जोरजुलुम गरि मामुलीत
 सौगातका भारि सबै बुकिलिया र हात्रो चित्त नवुफि ४
 मैहासम्म तार्चनदेउमा अडि ठिडपुरका चुडुलाई जो
 भयाका दुष ददंस्मेतको बेहोरा हालि लेषिपठाउदा मानिस
 भारि छेरै नलि ठिडपुरसम्म आउ भन्ने जवाफ आउदा
 बढता भयाका मानिस १४ जना तेसतरफ फर्काई पठाईदियु
 हामि ठिडपुर गै चुडुसंग भेटघाट भयापछि चिनतरफ
 जान प्राय भने पनि यहिबाट नेपालतरफ फर्कन पन्यो भने
 जो बेहोरा होला सो लेषि पठाउला भन्ने बेहोराको चिठि
 मलाई आयो काजि सरदारहरूले लहासामा रहन्या अम्बा-
 लाई पनि हजुरलाई पनि अजि आयाको रहेछ र हजुरमा
 जान्या अजि अम्बातर्फका मानिसले तभ्रा १ मा जान्या
 अजि यो रहेछ बुकिलेउ भने र काजि सरदार सुन्वाका
 छाष लागेको हजुरमा जान्या अजि १ श्रावण वदि ११
 रोज ७ मा मेरा हातमा आइपुग्यो राजकाजको अजि दिला
 गर्नु योग्य छैन भनी येव १३ रोज २ मा मेरा अजिमा
 धामि चढाइ पठायाको छु हाजिर हुन्या छ औ च्याडला-
 तरफ जानलाई चिपोन ज्यारिकपा कुस्यो भन्नेलाई पठाई-
 राषेछन् हिडेको छैन साजसबेर हिडनेछ यो बेहोराको अजि
 अधी चढाई पठायाको छ अले भयाको नयाँ छोग काजि-
 लाई मदत दिने भन्ने येति बेहोराको ९ छेर फिकि अरु
 सबै बेहोरा राषि चिनिया अछेरमा सारि हात्रो छेरको

अर्जि र चिनियाछेरको अर्जी अधि ताहावाट पठाईबक्सनु-
भयाको तासको घाम काठका सन्दोसमा हालि श्रावण बदि
१२ रोज १ का दिन चिनतरफ अम्बाबाट रमाना गन्या
औ याहाका हालसुरथकार्थलाई यथायोग्य छ पछि जो
परिआउला पाया सुन्याको हालषवर बन्ति चडाई पठाउन्या
छु सेवकले लेषेको अर्जिका बेहोरामा घटबड पन्याको होला
छेमा करुणा राषिबक्स्याजावस् शुभमस्तु शुभम् ... ..

श्री ५ सर्कार श्री ५ बादशाह
१ २

अर्जि ... ..

उप्रान्त करुणानिधान चिके षेम्बु मारि सकि इन्का पछेका
मुद्दा मुद्दाहरूलाई मारि अरू सानातिता दर्जाहरू ४।५
जनालाई निधारमा डामि जन्मकंद गरि राखनु भनि वर-
पर गाउ कूममा लग्या राजालामाको कयासालाई र सेठको
छोरो काजिलाई नेल हालि थुनिराख्याकै छ निज चिके
षेम्बुले भोटचा भारदारहरूलाई र राजालामालाई मारि
लामागुरुलाई नजरबन्दि गराई आफु राजा हुनु ताहापछि
भोटसरकार भरमुलुकका ठुला साना गुम्बा गुम्बाका बाडा
जना जाच गर्दा ११।१२ लाख रहेछन् येति बाडा सबैलाई
जंगि मिपाहि गराउछु अरू ग्रीहस्ति रैतान सिपाहीहरू १।२
लाष हुनन् येतिलाई षर्च नेपालका साहुमहाजन हाम्रा
मुलुकमा जति बस्याका छन् इनलाई मारि इनको धन
लिनु कपतानसंग पनि अफिम छ कपतानलाई मारि त्यो
अफिम लिनु र हामिलाई षर्च केहि थप हुन्छ इनलाई
मान्यापछि नेपाल उठिआउछ नेपाल पनि माने सवथौ भन्या
वाहापछि अम्बासित निउ षोजि निज अम्बाहरूलाई चिन-
तर्फ रामरो बेहोरा गरि पठाईदिनु भन्ने यस्तो मतलब
चिके षेम्बुहरूले गन्याको साचो हो भनि निज चिके षेम्बु-
का मतियारहरूले भन्या भनि ल्हासामा हिजआज यस्तो
यस्तो गल्ला गछन् यो कुरो हो होइन पछि बुकि बन्ति
चडाउला हिजआजका काजि ढाकोढुवा र सेजु इ २ छन्
इनिहरूसित हाम्रा साहुमहाजनका लिन्दनको कगडा र
अरू कगडा गरि १३।१४ कलम छन् यो छिनिदेउ भन्दा
आजभोलि छिनौला भनि टान्याको आज ४।५ वर्ष भयो र

पनि कगडा मामला नछिनि छिनिदिउला भनि मुषको
लोलोपोतो मात्र गन्या कामले गोर्षा भोट यकै दोस्त हो
भनि नदेषन्या आज म बस्याका घरमा भेबु गुम्बामध्ये
लोसेलिका बाडाहरूले तारो थापी हात्र लाग्दा याहा नहान
भनी मैले भन्दा मलाई माछु भनी बन्दुक दाग्यो हिजो
साविकवालाहरूले षेतको बालि जोगाई गाई घोडालाई
घास पुवाउनु जान्थ्या आज गोर्षालिका गाई घोडालाई
घास पुवाउन नदिनु भनि हड्क्यौ गोर्षा १ ... लाई दोस्त
जानि चलिआयाको बेहोरा गनुपनेमा हिजोदेषि चलिआया-
को रित र अहद भयाबमोजमको बेहोरा पनि आज
तपाईहरूबाट मिचियो यस्तो भयापछि गोर्षा भोट दुई ...
१ का बिचमा बसि मैले वकिलि काम गरि मैले ... २
... १ को मिलाप राषन साह्रै कठिन पन्यो भन्ने बेहो-
राको लामागुरु र राजालामाका नाउमा कागत्र लेषि
पठायो गोर्षा १ ... सित हाम्रो दोस्त छदैछ भन्या येस
कुराको जवाफ चाडै चाडै बक्सनुहवस् भन्ने बेहोरा लेषि
पठाउदा तिमिले पठायोको कागत्र लामागुरु र राजालामा-
बाट हेरि बेहोरा बुकि यो बेहोरा सबै कपतानसित बसि
छिन्नु भन्ने काजिहरूलाई भयो तसर्थ हामिहरूको गन्धे
गुम्बामित कगडा राफसाफ गर्नलाई १०।१२ दिन अफ
अलमल छ वाहापछि यो सबै बेहोरा कपतान साहेबसित
बसि छिनौला चिके षेम्बुले गर्दा गोर्षा १ मा धेरै कुरा
नमिलन्या गरायाको हो अब र हामि मिलि मामला कगडा
छिनौला ताहासंम षर्षिदिनुहवस् भनि काजिहरूले भनि-
पठायो छन् ताहासंम षर्षि बेहोरा सबै हुन्छ भन्या लौ भनि
म षर्षिरह्या छु चिके षेम्बुले मिलन नदियाको रहेछ भन्या
आज इनिहरूले पनि केल गरि टाने पछि लाग्नु इनिहरू-
को बेहोरा बुकि पछि बन्ति चडाउला गन्धे र भैबु ई २
गुम्बाले गर्दा अधि रेटिन राजालाई घपायत्र भोट सर्कारलाई
दोस छैन इ राजा मन्या भने काहाँ गै मन्या जिउदै छन्
भन्या निज राजालाई फिकाईदेउ भनि साह्रा गुम्बाले भैबु
गुम्बालाई समाइराषेछ येस कुरामा कगडा बडिजान्छ कि
मिलाप होइजान्छ पछि बुकि बन्ति चडाउला हजुरबाट
चिनियाँ उताल्वे हस्ते चिन २ का हजुरमा चडाई
पठायोको अर्जी सबै चिनतरफ रमना भयो सो रमना
भयाको बेहोराको अर्जी चिठि बडा अम्बाहरूबाट हाम्रा ...
१ ... मा चडाई पठायोको छ हजुरमा दाषिल भै जाहेर
होला अधि पवाणा बैडाउदा यांमुनामा चिनिया भारदार
दोहोरा राप्दा हुन आउन्यालाई वाडिदनु भनि बडा अम्बा

हुरूका हातमा ५ सयै रुपैयाँ दिनु भन्ने बेहोरा मलाई आयाबमोजिम निज अम्बाहरूलाई दिन जादा अँले लिदैनौ नेपालबाट उताल्वेहरू आयापछि बुझौला भन्ने कुरा गरिरह्याको थियो आज उताल्वेसित इ कुरा गर्दा अम्बाहरूसित मैले बिनित गन्या हामि २ अम्बाहरू सल्लाहा गरि जवाफ दिउला भनी रह्याको छ रुपैयाँ लियाको छैन २७ सालका भदौ मैल्लादेवि आजतक सुव्वा हर्षनारान्का गुमस्ता हिरासिले हामिलाई तलब दियेनन् हामिलाई षचँले सिकिस्त भयो हाम्रो मैल्लावारि देउ भनि निज गुमस्तासंग माग्दा मसंग रुपैयाँ छैन रुपैयाँ दिन म सक्तिन भन्ने जवाफ दिया तलब पायूँन सातु षानवार मन्यौ हामि सेवकले कसो गर्न्या हो भन्ने बेहोराका अर्जि अघि हजुरमा चढाई पठायाको हो सो बेहोराको सिक्षेपत्र पनि मैले पाइन षानवार मन्या अलि अलि आम्दानि भयाकोमा षचँ गरि षाउ कि कसो गरौ मेहरमान कदरदान हजुर उदय हुनुहुन्छ जो मर्जि आषाढ शुदि १५ रोजसौलगायेत श्रावण शुदि १५ रोजतक १ मैल्लाको स्याहा रपोट षडा गरि यसै अर्जिकासंग चढाई पठायाको छु अडामा दाषिल होला श्रावण शुदि १३ रोज १ का विहान ३०।३५ पला दिन चढ्दा उत्तरतर्फबाट जोहरबाडको जस्तो अकार भयाको आगाको राको आकास बाट दक्षिनतर्फका पर्वतमा डुबेराको ज्मा गरि बस्नगयो ताहाबाट तोपको जस्तो अवाज गरि त्यो आगाको मुस्लो फुटि जत्रतत्र गयो यस्तो भयाको उत्पात हो उत्सब यो होइन ल्हासामा फेरि पनि केजानि कसो कसो हुन्छ भनी ल्हासाका सहरबासि भन्छन् अरु हालसुरथ येथायोग्ये छ सेवकका अर्जिका बेहोरामा घटवड पन्याको होला छेमा करुणा राषिवकस्याजावस् शुभमस्तु शुभम् ... ..

अर्जि... ..

उप्रान्त गरिप्रवर आषाढ शुदि १५ रोज ७ मा लेषिवकस्याको सिक्षेपत्र अम्बालाई भोटेराजा चार काजिका नाउमा लेषिवकस्याका चिठिका नकलस्मेत श्रावण शुदि ६ रोज ६ का दिन आइपुग्यो हेरि सिर चढायाँ बाकि षामिद घोडा र भोटेकुरका अर्थलाई सम्भारसंग नेपाल ल्याउला मानिस पायाँ भने अघिबाटै चढाई पठाउला असल मानिस नपाया

स्येवक आउदा सर्गै लिई आउला गरिप्रवर अम्बाहरूलाई लेष्येका चिठिका नकलले बेहोरा बुझौला भन्ने लेषिवकस्याका अर्थलाई षामिद नकल हेरि सिर चढायाँ हजुरका मेहेरले नेपाल पुगि हजुरको दर्सन र स्येवकले भोटमा आई दुष उठयाको दुषदर्दको विन्ति जाहेर गर्न र बालबच्चाको दुषसुष देषन पाउला भन्ने वन्दाका मनमा आधार रह्यो औ गरिप्रवर हाल याँहाको षबर चिनियाँलि तालाये फोपुनको बदला आउन्या नयाँ चिनियाँ फोपुन पनि अम्बाहरू त आयाका छैनन् भोटे काराङ्गारुडका लडाईको घा मिलेन मिल्येको केहि निश्चये आयाको छैन भैबु गुम्बामा पनि कुचिनको चढुवा आगाले षाई चढुवामा बत्तुको बिजुलिबुटा भयाको त्यो बुट्टा जति साबुतै भैमा षस्यो कुचिन जति आगाले षायो र यो पनि उपद्र उठन्या चिन्ह हो भनि भोटेहरू साहँ संषा गछन् षामिद यो कुरा तहकित हो औ अंग्रेज र डुक्पाका लडाईमा अंग्रेजले मिच्यो भन्या र लडाक गडतोकतरफ अंग्रेजले षरषजाना धेरै ल्यायो र काहालाई हो भन्दा यार्कीमसंग लड्न हो भन्या कुरा गछन् भनि याहा हौडा कुरा सुनिन्छ वाकि गरिप्रवर याहाका पुराना रितमा दसैमा घटस्थापना पुजा गरि तेस दिनको प्रसाद दस पालामा नेवारहरूलाई दीई नेवारहरू घर १ के दछिना मासा २ लिई त्यो दछिना र दसपालाका थकालिहरू भोजमा आउन्याहरूले देवतालाई चढायाको दछिना जमा गरि तेस दामको देउतालाई गहना भाडा बनाई चढाउन्या गन्याको रहेछ यो दाम स्येवकले सोहिमाफिक देउतालाई चढाउन्या हो कि नेपाल लिई आउन्या हो औ याहाँ पौतलालामाको लागि मठ र नित्यनैमिन्निक पुजालाई सरादाम भनि ल्हासाठुममा पसलको जगा र लाढाँछ्याँ जोयेले ध्यू च्या चामल दिनु भन्या भै आजसम्म त्यो मठमा बस्न्याले पाउदो रहेछ त्यो मठ साहँ पुरानो भया को हुदा पोरका साल स्येवकले जीर्णउद्धार गर्न्या बेहोरा गरिदियाँ यो मठ बन्दाका बदलामा आउन्या कपतान जितमानसिंह षतृलाई हिसाप लेषिदिने हो कि जो मर्जि बाकी गरिप्रवर १८ सालमा याहाँ स्येवकसंग बसि कामकाज गर्न्या हुदा सिपाहिहरूलाई जनै १०।१० काला रुपैयाँ १ जोर पोसाक बक्सीस भयाको ई पोसाक नयाँलाई बुझाउन पर्ने हो कि होइन औ षामिद लुबुस्यापालाको भागिवन्त भन्ने नेवार टिड षम्बासंग कगरा हुदा टिड षम्बाले दुंगाले हानि मान्याकाको मालमत्ता निज लुबुस्यापालाकटहरूले

तायेदात गरि कोठामा राष्याको तेहि माल निज भागिवन्तको काका पर्न्या भुइसापानामा वस्न्या तेजवन्त भन्नेले राति गै ऊयालबाट भित्र पसि चोरि लादा भोटको रमनले फेला पारेछ र चोरको माल र चोर तेजवन्त स्येवककाहा पुन्यायो र मैले तेस चोरलाई केरषार गर्दा अघि येकपल्ट गै असल माल जति चोरि लगि फेरि यो दोश्रो पटक चोरन गयाकामा पक्रियेको हुँ भनि कायेल भयो र पक्रदाका दिन चोरि ल्यायाको माल लुबुस्याकापालाकटहरूलाई दिई बाकी अघिल्ला पटक चोन्याको विगो षोजदा जमा पुगेन र निज चोरका घरको लत्तिपत्ति र निजको पुरानु लहना देषायाको असुल हुन सक्न्ये असुल गर्न्ये गरि निज तेजवन्त चोरलाई नेलमा राष्याको थियो तेस्तै चिचमा निज तेजवन्त चोर मन्यो निजले देषायाकोमा लहना पनि असुल भयाको छैन चोन्याको विगो पनि चुक्ति नभै उसै रह्याको छ ई सबै कुराको अर्ती सिछे मेहेर भया याहा छिन्नपर्ने कुरा छिनि नयालाई बुझाउनपर्न्ये कामकुरा बुझाई स्येवक हजुरका दर्सनलाई चाडै गरि आउदा हुँ गरिप्रवर अरू पवर ज्येथास्थितै छ अर्जिमा कम ज्यादा पन्थको छेमा बक्स्या पाउला ... ..

अर्जी ... ..

उप्रान्त युगलाथुम काजी वहुतइक दिक भै ईलाम-बाट नागरि गयाँ भन्दा बुछन मानिस पठायथ्या मेचि तिर देभालिगोलामा बेसाहा गर्न पठाउदा भोट्या गोलादारमा बस्याको रहेछ बेसाहा देउ भन्दा तिमि भगुवाहरूलाई वेसाहा देउ भन्दा कसको हुकुम छ भनि गोलदारले जवाफ दिदा हिजो भागिगया पनि आज चिन पातसाहाको र गोर्षामहाराजाका हुकुमले तेरा राजासित बसि काम गर्नु भनि बन्दबस्त भै गयाका रैति र तेरा कुलकबिला लि आउन ३ मैन्हाको विदा भै आयाथ्या आज हुकुमले सामेल हुन जान्छु तिमिहरूले रस्ता बन्द गर्न्यो भन्या यो असवाव कमो गरी दरवार पुन्याउ भन्दा बिनाहुकुमले दिदैनौ भनि जवाफ दि तिमिहरूलाई पक्रन्छौ भन्दा वेसाहि फेरि काजि-छेउ पुगेछ विस्तार गर्दा पात्साहका र गोर्षामहाराजाका हुकुमले आउदा चाकर हाभ्रो निनले तेस्तो जमान गन्या-पछि अब जिउनाको आसा रहेन भनि जाऊ तेसलाई मार भनि मानिस पठ ई गोल्दाहरू भेट्या १ भारि २।३ जाना

घायेता भयेछ उसै वषतमा जो भयाका आफनो लस्कर लि नागरिगढि घेरा दि गोल्दाले उसित हात जोन्यो तिमिहरू क्या भन्छौ भन्दा अघि पनि हामि तिमिभित्रका हौ आज पनि तिमिभित्रका हौ तिमिसित सामेल हुन्छौ भन्दा नागरिगढिको सदारले षर्षजाना बुझाई सामेल भयेछ उसै दिन वालाकवर नदि तरि च्यांथुमा २ गढि रह्याछ बाहां पुगि उन्हेरु पनि षर्षजाना बुझाई सामेल भयाछ वाहादेषि उठि रिगिमा नदि तरि नांग्याला पचा तिस्ताको किनारामा २ षलंगा रह्याछ बाहां पनि क्या भन्छौ भन्दा उनेहरूले पनि षर्षजाना बुझाई सामेल भयाछ टिष्टाको सागु भतका-उन लागदा गांडुकको लस्कर आई लडाई गरौ भन्दा २ मानिसलाई गोलि लागेछ ३ मानिस भीरमा लडि गांडुकवा-को मरेछ टिष्टावार सुषीका भोट्या लापचा छोटा बडा जो थिया सामेल भै वस्याका रह्याछन् राजा भन्या ६ मैन्हा गांडुक ६ मैन्हा लंगुरषारि दरवारमा वस्तो रहेछ २ काजी लापचा २ काजि भोट्यामा युगलाथुपको काका मारि काजि हुन्या मात्रै राजामित सामेल छ यापचा २ भोट्या १ जमा काजि ३ युगलाथुपसित समेल भै वस्याका रह्याछ पैले आफुना गरि पुगनि मात्रै रंपुरको फिरंगीको जज्जेउ मानिस पठयेछ हिजो गोर्षाका पिछामा जादा किन जान्छस् यो मुलुक तलाई दिन्छौ भन्दा आज गोर्षाको र अंग्रेजको येकै चाल वाहा र याहा येकै हो भनि बक्साई रह्याको हुँ षेला भोट्याका गर्दा राजाले तेसलाई याहा नत्याई भयेन भन्या तजबिजले बहत प्रपंच गरेछ गोर्षाराजाबाट तेरा मुलुकमा जा भन्या हुकुम राषेनत भन्या बुछि पिछा पर्न आयाँ भन्दा अघि पनि त्यो मुलुक गोर्षाबाट किकि टिष्टा-वारको जगा तिमिलाई दियाको हो पछि तिम्रा घरषेलमा गोर्षा गयो त पनि फिरि आयो बढिया हो कुन कुराको सन्देह छ त्यो कुरा षोल भन्दा वषेडिया भोट्याका गनलि राजाले फेरि मलाई मारन आट्याँ मैले कसो गर्न्या हो भन्दा त मरन पावनस् अघि दोजिडलिमा हामिलाई येउटा घर बाधन दे त्यो जंगलको वदला १ हजार रुपैयाँ पैदावार हुन्या आवादि जगा तलाई दिन्छौ भन्दा बढिया राजासित सल्लाह गरि दिउला भनि युगलाथुप काजीको काकाले भनेछ र त्यो कुरा भोट्याले थाहा पाया र राजासंग वन्ति गर्दा मेरो हुकुम नपाई जगा दिउला भनि आटन्या त्यो आफै मालिक हुन लागेछ भनि लाउनि गन्याछन् र तेसको तर्कनाले काजी कज्यानि छोरा मारिदिदा युगलाथुप भागि

हाम्रातर्फ आयापछि फिरंगीको साथै २ फेर गाँडुक राजा भेट्न जादा राजाले भेट्न दियेनछन् तेश्रा पटक दोर्ज्यलिङमा येउटा घर बाधन दे १ हजार रुपैयाँ पैदा हुन्या आवादि जगा बदला दिन्छौं भनि चिठि लेषता बढिया होम दिन्या थियाँ त्यो जगा मेरो होइन लामाको हो तेस जगामा मेरो केहि लागदैन भन्या जुवाव लेषदा यो ता पाजी रहेछ गोर्षाले षायाको मुलुक गोर्षाबाट किकि मैले दि आफनु लस्करसमेत राषदा येति कुरो पनि मानेन त यो लस्कर किनगलाई भनि नागरिकबाट उठी तितिलिया गयेछ आज युगलाथुपले मानिस पठाउदा हिजो पनि तेरो काकासित दोर्ज्यलिङमा घर बाधन्या कुरा भयाका हुन् आज त क्या भन्छस् तिमिबाहेक मछन् तिमि घर बाधछौं भन्या दिन्छु भन्या उसो भया त चाडो गाँडुक गै वस भनि भोट्या काजि १ लाषचा काजि २ युगलाथुपसमेत काजी ४ र फिरंगीको जजको मद्दत भै गयेछ पत्रमा चार जनाले छाप लाइदियेछन् गोर्षाबाट पनि तेरा गरिदियाको रहेछ हामिले पनि तलाई मद्दत दियोकै छ त जा र आफना राजासित मिला परमुलकको बन्दोबस्त गर्दा धर्मा लासा उठि तमाथि आया भन्या तेस कुरामा हामि सामेल भै काज गरौला भनि सल्लाह दियेछ फिरंगि भन्या चडो गाँडुक हात गरिहाल भन्दो रहेछ तेस्तै बेलामा लासाको रानिले चिठी युगलाथुपलाई लेषेछ हिजो गाँडुकको राजा याहा आई विन्ति गर्दा चिन पात्साहाको र गोर्षाको हुकुमले तलाई राजासंग पुन्याई तत्रो सल्लाह बाधी कविला लिन गधाको होस आज लस्कर लि कस्माथि आइस् यो कुरा मिलाई षोलिकन लेष भनि चिठी आउदा पुगलाथुपले जवाव लेष्याको वेहोरा साचो हो हुकुम मानि कुल कविला लिन गयाथ्याँ कुल कविला लि आउदा चाकर पनि ममाथि वेहुकुमले बाधछौं माछौं भन्दा हामिलाई मान्या मात्र हुन् आज ई चाकरले पनि तेति भन्दा हात रहेन आज यो कुरा षोजि लेष भनि लेष्यौ त ७ पुस्ताको काजी हामि हौ ६ पुस्ताको राजा त्यो हो हिजो कसै भयो त पनि आल ति हाम्रा शत्रु हामिलाई पक्राईदेऊ राजामाथि हामिले पाप चितायाको छैन ति मानिस पाउदीन चुकल्याहा भोट्याको कुरा सुनी हामिलाई मानिमा लाग्या भन्या राजा मारुन् हामि कुलकविलासमेत येकै चोट मछौं भनि रुपिलाई जुवाव लेषेछ गाँडुक राजाको तेसुम लामाले पनि रुपिका चिठि पठाउदा तैले तेसो गरिस् भन्या राजाको पनि विन्यो दुनियाले पनि दुष पायो तेरा शत्रुसौ पन्या काम हामि

गछौं त राजासित मिलन्या बन्दवस्त गर भनि लेषेछ बढिया हो हाम्रा राजाका माला तिमि हौ तिमिहरूले त्यो सल्लाह दिन्छौं भन्या राजा भन्याका हाम्रा ईश्वर हुं उनमाथि मैले कलप्याको छैन ममाथि लागन्या शत्रु मेरा हात पारिदिन्छौं भन्या मैले मानुछ भनि रुपिलाई र लामालाई येकै रोजको रमाना गरि २ लाई जुवाव लेषेछ युगला थुपका गोलबोलका कुरालाई युगलाथुपको भतिजो गोर्ष भन्याको मोषे काजी रहेछ उसका साथ ४ सै उसैको भाई ईकवहादुर काजी सित २५ भोट्या काजी देवुटकाको छोरासम ४ सै अरू सर्दार ३ सुवेदार ३ का साथ सुवेदारसित सै सै सरदारहरूसित डेढ डेढ से युगलाथुपपट्टि १ सै उसका भाईका संगमा ३ सै अरू लाषचा भोट्या तिष्टावा-रका जो भयाको सामेल हुदा जमा चार हजार बढि होला घटि हवैन बन्दुक भन्या १ हजार नाल हुनन् ५०६० चल्दैन ई अरू तयारि छ भन्या युगलाथुपले गन्याको विस्तार चिवाले लेषायाको वक्योता उतार गरि चह्लाई पठायाको छ हामिभन्दा नगीच सुवा छ उनबाट विस्तार आयो हो ताहा चरणमा जो तजविज ठहर्छ इति सम्बत १८८८ साल मिति ज्येष्ठ सुदि ७ रोज ५ शुभम् .....

श्री ५ गोर्षा सर्कार

१

उप्रान्त लहासामा वसि कामकाज गर्न्या मान्तारिन अम्वा इन्तारिन अम्वाले मलाई जवाप लेषेका दस्पतको उतार ... ..

स्वस्ति श्री ५ चिन वादसाहका हुकुमले भोट लहासामा वसि कामकाज गर्न्या श्री ३ टुवाङ ताठिन श्री मान्तारिन अम्वा तथा श्री इन्तारिन अम्वा दुवै अम्वाले श्री ५ गोर्षाका पगरि कपतान लहासामा वसि कामकाज गर्न्या श्री चन्द्रमान कार्किछेउ पठायाका पत्रम् ... .. उप्रान्त हामी ताठीनबाट लेष्येको चिठि यो साल ७ महीनाका ८ दिन जादा डिर्चाको फोपुन न्यानछीपुनले सबै वृत्तान्तको चिठी लेषेको अर्थ श्रीहाफोन १० साल ६ महीनाका १६ दिन जादा अम्वाबाट हामी फोपुनलाई लेष्येको चिठी र हाफोन १० साल ६ महीनाका ३ दीन जादा लहासा वरन्या गोर्षाका पगरि चन्द्रमान कार्किले चढायाका विन्ति-पत्रमा लेष्याको अर्थ ५ महीनाका २३ दीन जादा डीगर्चा-

का फापुन लेषोपुथुङ फोपुनले गोर्षाको प्रजा र कस्मेरि मुसलमानको ढगडा हुदा विचार गरि उल्तीषेरै सोधबुद्ध गरि वस्ता श्री हाफोन १० साल ६ महीनका १६ दिन जादा श्रीबहादुर अम्बाबाट मलाई लेष्येका चिठीको अर्थ हाफोन १० साल ६ महीनाका ३ दिन जादा ल्हासामा वस्न्या गोर्षाका पगरि कपतान चन्द्रमान कार्किले डीगर्चाका नेवारका नाइकेले श्रावण वदी ८ रोज ४ का दिन विन्ति गरि पठायाका चिठीको बेहोरा १९।१७ साल श्रावण वदी ८ रोज ४ का दिन तेश्रो प्रहर भयाका बेल्हामा गोर्षाको रैयत र कास्मेरि मुसलमानको डीगर्चामा ढगडा भयाका कुरामा गोर्षारैयतलाई डीगर्चाका फोपुनले फलामका सीक्रीले घीचामा बाधी फोपुनका यामनमा लगि पासया ठोके हात्रो रीतिथिति रहेन भनि हात्रो गोर्षाका रैयत डीगर्चामा वस्न्या नेवार माहाजनलाई क्यैसमेतले हामीसंग विन्ति गन्या तसर्थ हामी कपतानले श्री ३ बडा अम्बा २ का हजुरमा विन्ति जाहेर गन्याको हो अति सिक्षे हामीलाई छोटा बडा दुसियाँ गंल्ललाई नीसाफ रीतिथिति कुन राह नीतिमा चलन पन्या हो अधी भयाको पछीसंम रहन्या अचेल चत्याको दुनीयाको चित बुजाईवकस्या मैले ता सर्कारबाट बाधी वकस्याको बन्दबस्त ठीक राषी दुनीयाँलाई पन्याको दुषसुष षुलासा अजि लेषि १ मा चढाउनुपछ भन्या बेहोरा श्री बन्दा अम्बा हजुरमा विन्ति चढायाको हो चाडो यसको उत्तर वकस्या नेपाल पनि पठाउदा हुँ डीगर्चामा पनि माहाजन नाइके सबैलाई यो रीति तिमीहरू केहि भयो भन्या उत्तरा लेषि पठाउदा हुँ ल्हासाका नेवार माहाजन गोर्षाका गैल्लको निसाफ गर्नु भन्या १ बाट हामि कपतानलाई वकस्याको हो आज गोर्षारैयतलाई डीगर्चाका फापुनले पासया ठोकेको कुन राह हो येस कुराको निसाफ निया श्री बडा अम्बाबाट हुन्छ कि कसो हो अति सिक्षे पाया सोमाफिक नेपालमा अजि लेषता हुँ हामी बेहोरा नजान्येले लेष्येका अजिमा केही विन्ति तलमाथि पन्याको क्षेमा वकस्याजाला भन्या कुरालाई गोर्षाका पर्जाका घाउको नवोना वाउपट्टीको बडो सारो छैन दाहीनापट्टी सारो छ भनी लेषीयाको रहेछ हामी ताढिनले विचार गर्दा नीज कपतानले विन्ति गन्याको अर्थ गोर्षा र भोटको घा बन्दबस्त गन्याका ढडामा गोर्षाका रैयत दुनीयाँ माहाजन र नेपालका कास्मेरी मुसलमानको ढगरा भयो भन्या भोटको अदालतबाट छिन्नु हुदैन तत्रनिमित्त विन्ति गन्यो औ गोर्षारैयतको नाउ पनि

छैन औलाले यो कास्मेरि हो भनि पनि देषायेनन् क्या र त्यो कुरा हुदैन भनि अति दियाको छैन त्यो षटायका पगरिले जो मुषले निहु गन्यो विचार गरि ज्मा विस्तार लेषी पठायाको चिठी हो यो चिठी फोपुनले मान्नु पछै त्यो अधी ढगडा गन्या मुसलमानलाई आज फोपुनले निसाफ गरि कुटतामा गोर्षाको प्रजा हो भनि थाहा भयेन गोर्षारैयत भन्या तेसको नाउ क्या हो अँल्हे पांसयाले घाउ हो कि अँल्हे फेरि त्यो मुसलान कुन देसको हो कस्मेरी हो जुन देसको मानिस भया पनि वितलब पान्याका कामको बेहोरा निश्चये गरि चाडो यामनमा विन्ति लेषनुपन्या हो हामी ताठीनले विचार गर्दा गोर्षाका पोगरिलाई यो चिठीको उत्तरा लेषि पठाउनुपन्या छ भन्या बेहोराको दस्षत आउदा हामी फागुनले गोर्षाली र कास्मेरि २ तिरको ढगडा भयाको बेहोरा जस्ताको तस्तो निश्चय विचार गर्दा यो साल ५ महीनाका ३ दिन जादा डीगर्चामा बेपार गन्या कस्मेरि मुसलमानहरूले हात्रो यामनमा आई करायो आफ आजका दिन पसल उठाईसक्यापछि ध्यानपत नेपार र उसकी स्वास्नीकी आमाले भन्या आज हात्रो घर १ मुठो रेसम कीन्छु भनि गोर्षा टुई राइटारे आयो र किन्यो दाम लिन चाडै मेरा घर मसंग आऊ भनि डाकि लग्यो उल्तिषेरै मेरो भाई मनटु षाजिले छोरिलाई डाकि दाम लिन पठायो २ फेरा पठाउदा पनि त्यो टुई राइटारेले भनेछ जा जा तेरा घरका मानिस सबै आउ भन् तेरा घरका मानिस आया भन्या म धागाको मोल दिउला भन्यो भन्दा नेवारका घर डेरा गरि बस्येका टुई राइटारेसंग मेरो भाई मनटु षाजि दाम माग्ग जादा उनिहरूको कसो गरि गालगाल भयो हो थाहा पाइयन त्यो राइटारेले र तेसका चाकरहरूले गोर्षाका मनपका घरमा पनि फेरै फेरा कुटेछन् मेरा भाईको ज्यू बचाइदिनुहवस् भनि तालोयेसंग विन्ति गर्दा लगतै हामी फापुनले कास्मेरि मुसाज्यूलाई तिमरेको काम भया आपना आपना मालिक पगरिछेउ गै विन्ति गर्नु भन्दा त्यो मुसाज्यू चाडै यामनबाट निस्क गयापछि लगतै मुसाज्यू र मुसाज्यूकी आमा वदवा अर्कसि यामनमा आई र कराई विन्ति गर्न लाग्यो त्यो गोर्षा टुई राइटारेका चाकरहरूले ढोकामा आई मेरि भोटिनिको छोरा मनटु षाजिलाई बाधी कुटपिट गर्दा सहम नसकि मेहेर राषि मरेको बचाई दिनुहवस् भनि विन्ति गन्याको कुरा हामी फापुनले सुनी चितले सहन

नसकि येसै हुदैत भनि दोमाह्या सेबनै र मेरो चाकर भाक्यांहरूलाई तिन्हेसंगै त्येसो नगर भनि अह्लाउन जाउ भनि पठायाका चाकरले तिन्हेसु तेसो नगर भनि फेरै फेरा अति दीदा पछि त्यो गोर्षा टुईले हाभ्रा नास्ति सुनेन त्यो मनटुं षाजिलाई फोइदिनु भन्दा उ षाजि पनि चित्तियाँ भारदारले भन्येको मानेर हामीलाई पनि गालि गर्दा हामी फोपुनले चाकरहरू पठाई त्यो गोर्षा टुई र मनटुं षाजि समेतलाई यामनमा डाकि ल्याउ र वृत्तान्त सोधौला भन्दा कस्मेरि मुसाज्यूले ब्रीन्ती गन्यो म त्यो ३० वर्षका उमेरको भयाँ डीगर्चामा बसि बेपार गन्याको पनि धेरै वर्ष भयो भन्दा फेरि मुसाज्यू र मुसाज्यूकी आमा वदवाले बित्ति गन्या आज बजार उठाईसक्यापछि येषुन काम्यान भन्या नेवारकी स्वास्नीकी आमा भोटेनीका घर आई भोटेनीको छोरो मनटुं षाजिसंग १ मुठो रसमको मोल कति हो भनि सोधेछ र भोटेनीको छोरा मनटुं षाजिले बेचदा १ मुठोको मिसकालले पनि बेचदथ्यो आधाले पनि बेचदथ्यो तिमि कति दिन्छौ भन्दा मोल तिमिले देषि दाम लिन संगै अब भन्दा भोटेनिका छोराले छोरि डाकि चाडै यससंग दाम लिन जा भनि संगै पठायेछ दामका निमित्त छोरी २ फेरा जादा पनि दाम नदि छोरिलाई टुईले भन्यो जा जा तलाई दाम दिन्न तेरा घरका जाहान सबै डाकि ले र रसमको मोल सबै मानिस आयापछि दीउला भन्दा ती कुरा सुनी भोटेनीको छोरो मनटुं षाजि टुई राइटारेसंग रसमको दाम लिन गयो र टुई राइटारेले दाम नदिदा फेरि मनटुं षाजिलाई तेस टुईका चाकरहरूले डोरिले बाधी कुटेको रुगरा गरि करायको सुनि र मुसाजु पनि संगै हेर्न गया र सुपाठसंग बित्ति गर्दा पनि नसुनि साह्रै जवरजस्त गरि कुट्टदछ तालोयबाट मेहरमानकि रिर रोहोवरसाथ बुद्ध गरि मनटुं षाजिलाई बचाइदिनुभया म र मेरा घरका परिवार सबैलाई मेहेर राषिदिनुहोला मनटुं षाजिले बित्ति गन्यो म ४० वर्षको भया आजका दिन जस्तो बजार उठाइसक्यापछि येस्तो घटेया असंगल कल्हेई भयाको थियेन येषुन र कामपु नेवारकी सासुले हाभ्रा घरमापहेलो रसम किन्न आई र मोल कति चाहिन्छ भनि सोधि हामीले भन्यौ हामीले बेचदा ता १ मुठोको मिसकालले पनि बेचदथ्यौ आधाले पनि बेचदथ्यौ तिमि कति दिन्छौ लैजाउ भन्दा उसले भन्यो यो रसम गोर्षा टुई राइटारेले कौन्याको हो उसका घर दाम लिन संगै जाउ

भन्दा उत्तीषेरि मेरो छोरिसंगै गै र टुई राइटारेले भन्यो येसको मोल मिल्दैन मोल तिर्न सक्दैन भन्यो भनि छोरिले भन्दा फेरि हामिले छोरिलाई वाहा भन्न पठायुं उसलाई नभनेसु तैले अन्त किन्न पठाया पनि आधा मोहर चाहिन्छ भन्या छन भन्दा त्यो टुई राइटारेले छोरीलाई भनेछ रसमको मोल चाहिन्छ भन्या तेरा घरका मानिसहरू सबै डाकि ल्या र म दाम दिउला भन्यो भन्दा कदाचित्त यसले भन्याको साचो हो कि होइन भनि हामि आफै टुई राइटारे बसेका डेरामा दाम माग्न जादा त्यो टुई राइटारेले भन्यो १ मुठो रसमको आधा मोल चाहिन्छ कि आधामोहर घटि देबदैनसु कि भन्येछ र तिमि ता साह्रै बेथिति गर्दछौ भनि हामिले भन्यौ काहि किन्न गया पठाया नि आधा मोल हो तिमिले येसको मोल महगो भयो भनि ठान्या हाभ्रो रसम फर्काइदेउ तिमिहरू ठाउमा हेरि किन भनि येति कुरा गर्दागर्दै टुई राइटारेले उसका टाउकामा समाति उसका चाकरसमेतले सकेसम्म कुटेछन् आधा शरीर सबै घाउ मात्रै लाग्याको छ अरू पनि कुटनाको धोको पुगेको छैन जनताले हामिलाई बाधी फेरै फेरा कुटे आज तालो-येले दया कृष्णा राषि हाभ्रा ज्यूको उद्धार नगन्याको भया ज्यू जान्या थियो अब उप्रान्त पनि दया मेहर राषि दिनु-होला गोर्षाको टुई राइटारेले बित्ति गन्याको येस पाला डीगर्चामा आई नेवारका नाइकेका घर डेरा गन्या आज नेवारकी स्वास्नीकी आमालाई डाकी मनटुं षाजि वस्याका ठाउमा १ मुठो रसम किन्न गै घर फर्की आई र १ मुठो रसमको मिसकालमा पनि बेचदछौ दाम लि पठाई देउ भन्यो र छोरिलाई २ फेरा पठाउदा पनि दाम दियेन त फर्की जा र तेरा घरका मानिसलाई भन तेरा घरका मानिस सबै डाकि ले र तेरा रसमको मोल दिउला भन्यो भनि छोरिले भन्दा मनटुं षाजिलाई भन्यो रसमको दाम चाहिन्छ भन्या येसको आधा मोल हो र दाम फयाकी दिन्या हो भन्दा मानेन यसले निश्चये थिति विगान लाग्यो भनि हामिले भन्याको नमानि अधी पनि दीदैत चित्त थिर गरेन भन्दा अब हामीले मनटुं षाजि समाती तेसका चाकर-हरूले पनि थोरै कुटेछन् उसका घरका मानिसहरू सबै आई हामीसित गालागाल गन्या र त्यसनिमित्त हामीले पनि उसलाई डोरिले बाधी कुटेको हो हामीलाई येस भोटका देसमा कयेत गर्न्या कोहि छैन आज तालोयेले मलाई कुटेउ भन्या तिमि त चीनियाँका मालिक हो तिमि

तालोयेसित केही काम छैन मैले ता मन्टुं षाजिसंग काम षोजेको हो भनि बित्ति गन्थो र हामी फोपुनले भन्यौ डीगर्चामा बेपार गरि बस्न्या गोर्षारैयत महाजनहरू थिति नमानी बस्न्या कोहि छैनन् किन्दा बेच्दा पनि निश्चये गरि काम गर्दछन् तता मन्टुं षाजिका रेसमको दाम नदि अक उसैलाई डोरिले बाधी चाकरहरूलाई अह्राई कुटन लाउन्या कगराको काम षोजन्या पो रहेछस् भन्दा फेरि त्यो टुई तालोयेका कचहरीमा गै उभी सुरो भै आड बगेई नटेरि साह्रै नि जवरजस्ती गन्थो निसाफदेषि डराउदै न हामी फापु-नले नहृकाई भयेन भनि साना वासका फाव्लेटाले ५० फेरा टुई राइटारेलाई कुटेको हो नकुटेदेषि पछिसम्म पनि यस्तै वानि लग्न जाला भन्या अर्थले कुटेको हो त्यो मन्टुं षाजिलाई बाध्याको डोरि फोइदेभन्दा फोइदा यो राइटारेले रेसमको मोल नलिनु भनि छाडिदियेछ फेरि तेसै मन्हाका २६ दिनमा गोर्षाका प्रजा नेवारका नाइकेले बित्ति चढा-याको सारि हेर्दा यो साल ५ महीनाका २३ दीन जादा गोर्षा टुई राइटारेले डीगर्चाका मन्टुं षाजिसंग १ मुठो रेसम किन्यावापत गालागाल हुदा त्यो मन्टुं षाजि निति-थितिमा नछिर्दा हामिहरूले मन्टुं षाजिलाई बाधी कुटेको हो तेसको र अरू षाजीहरूको सास्त्र पनि मिल्दैन आफ्नु मनग्य गर्दछ चिनियां भोटको नितिथिति पनि मान्दैन त्यो मन्टुं षाजिले पगर्का सालमा आफ्ना नाइकेका माज्यूसंग पनि कगरा गन्थाथ्यो सबैलाई जाहेर छ तालोयेले पनि विचार गर्नुहोला हाम्रा नेवारलाई र गोर्षा टुईलाई तालो-येले यस्तै गरि निसाप गरि कुटनुभयो तस्तै गरि मन्टुं षाजीलाई बाहिर अरू देसमा धपाइदिनुहोला भनि बित्ति गन्थाको हो उसको मालभत्ता सबै डंडवापत लिनुहोला त्यो काम नगरि हामीहरू छाड्न्याछौन जति सन्धै पन्याहरूले गन्थाको काम हामिले विचार गर्दा जाहेर हुन गयो तालो-येले पनि विचार गर्नुहोला भन्दा त्यो मन्टुं षाजिले चिठि चढायाको सारि हेर्दा यो महीनाका २३ दीन जादा हामी-लाई गोर्षा टुई राइटारेले १ मुठा रेसमको मोल नदिया-बापत गालागाल हुन गयो त्यो टुई राइटारेले र तेस्का चाकरहरूले फेरिफेरा कुटदा तालोयेका मेहेरले हामीलाई षानिरज्मा दी सोधबुक् गरि त्यो टुड राइटारेलाई निसाप गरि कुटि छिनिदिनुभयो हामीलाई पनि रेसमको मोल लिन पाउदा नभनी ताकिदिनुभया (?) आज उनिहरूले मानेनन् तापनि मान्या नमान्या जसो गर्नुपन्थो तालोयेका हातमा

छ तालोयेसंग बित्ति गरि मलाई अरू मुलुकमा धपाई मेरो मालभत्ता डंडवापत लिनु भन्थ्या बेहोरा सबै हाम्रा ज्युज्यु-बाज्याका पालादेषि आजसम्म डीगर्चामा वसि व्येपार गर्दा १०० भन्दा ज्यादा भयो यस्तो कगडा कैल्है परेको थियेन यो वीदस्तुरको काम कवै गन्थाको हवैन आफ्नु जो गन्थाको हवैन आफ्नु जो गन्थाको साउ अरूसंग सापट ल्यायाको छ फेरि षाजि सेवामा वा छेउमा सापटि ल्यायाको धवजे ३० छ फेरि अरूसंग बाहिर साउ मात्रै पनि थाहै छैन तालोये-बाट बिचार गरि सोधबुक् गरि छिनिदिनुभया गोर्षाको प्रजा नेवारको नाइकेले हामीसंग सापटी लग्याको ३३ मोहर २ मासा १० दिनमा तिरुला भनि लैगथ्यो अरूसम्म १ मासा पनि पायाको छैन त्यो टुई राइटारेले अधि आउदा ग्यानचेमा कामपनको टहल गर्न्यालाई कटचो र अरूसम्म त्यसको घाउ निको भयाको छैन आज फेरि मलाई कुटचो सरिर जषम भयो अरू तालोयेसंग जबर्दस्ती अजि चढाई बित्ति गर्छ मेरा सरीरमा जो भयाको घाउ देषाउछ आफू तालोये आई नजर गर्नुहवस जो भयाको काम तालोयेबाट मेहेर राषिदिनुपर्छ भन्दा उन्हेरु सबैले बित्ति मेरो हुन्छ भनि कवोल गरि २ थरिका कामको बेहोरा विचार गर्दा जो भयाका कामको विस्तार उत्तरा लेषिदिदामा कृपान र पगरि चिच्योबाहरू याभनमा आई जस्ताको तस्तो सोखो निसाप गरि काम छिनिदिदा कगरा थामियो अब हामीलाई दुवै-तिरका अजि दिनुहवव भनि कृपनहरू माग्न आया र अल्हेको कागज दिदामा २ तिरका भारदार बमि काम छिनियो अब हामी दुवैतिरफ फेरि कगरा गन्थाछिनौ भनि मचुक्का लेषि ल्याउन पनिपर्छ गन्था छन सेषि गरौला भनि कागज लैगया अम्बाबाट विचार गरि लेषिपठायको पत्र आइपुग्दा हामी फोपुनले दुवैतिर कगरा भयाका बेहोरा वृत्तान्तको ढडा लेषि चढाई पठायको छ यो गोर्षा टुई साह्रै जवरजस्ती भै काम षोजन आयाको ह भन्यो हामिले अह्रायाको कुरा मानेन विथिति गन्था हो सासना गन्थो पाँस्याको घाउ पनि अस्तित्व निको भयो आज हामि फापु-नले मन्टुं षाजिका कुरा विचार गरि सोधबुक् गर्दा मन्टुं षाजिले विरायाको रहेनछ ति डीगर्चाका कम्पुन र पगरि-हरूले २ तिर कगरा भयाको बेहोरा येसो गरि छिनियो भनि लेषि आया सोहि बेहोरा लेषि २ अम्बालाई चढाउला र बिचार गरि २ अम्बामार्फत ल्हासा बस्न्या गोर्षा पगरि कपतानलाई पठाउनुहोला र ति कपतानले मान्नुपर्छ भनि लेषि आयाको बेहोराको ढडा हामि ताठिनछुड डीगर्चाका

फोपुनको चिठी नपुग्दै डीगर्चाका कुपुन र नेवारको नाइक्ये कस्मेरिको नाइक्ये बसि जस्ताको तस्तो निसाप गरि छिनिदिनु भनि लेषि पठायाको छ तेस्को उत्तरा पछि फेरि लेषि पठाउला त्यो डीगर्चाका फोपुनले २ तरफ सोधबुझ् गन्याको बेहोरा लेषि आया हामि ताठिनले पनि तेस्तै बेहोराको ४ दसषत लेषि पठाउन्याछौ तिमि कपतानबाट जाहेर भै यो दसषत मात्र पछि बाकी डीगर्चाका फोपुनले हामि ताठिनछेउ विन्ति गन्याका पत्र विस्तार मालुम भयो सोधबुझ् गरि लेषि आयाको ढडा सारि ल्हासामा बन्त्या गोर्षाका पगरि कपतान चन्द्रमान कार्किलाई दसषत लेषि पठायाको छ डीगर्चाका कुपुनहरूलाई तिमिहरूले यो कगरा जस्ताको तस्तो सोझो निसाप गरि छिनिदिनु यस्ता बेहोरासंग कगरा छिनिसक्यौ भनि जवाफ उत्तरा चाडो लेखि पठाउनु भनि दसषत लेषि पठायाको छ इति श्री हाडफोन १० साल ७ महीनाका १४ दीन जादा मुकाम ल्हासा यामन शुभम्...

अजि ...

उप्रान्त गरिप्रवर करुणानिधान हजुरका फर्मायसि विक्रि गन्या माल ल्हासाका कपतान जिम्मानसिह षतृ क्षतृका जिम्मा छोडिगयाको निज कपतानले विक्रि गर्ने नसकि बाकि रह्याको माल हामिहरू ल्हासा पुग्यावित्तिकै निज कपतानले हामिहरूलाई बुझ् भन्याछ हाम्रा नाउमा गरिबक्सनुभयाको दस्कतमा भन्या चिनतर्फ विक्रि नहुन्या माल ल्हासामा कपतानका जिम्मा दी जानु फर्कदा बिक्रि भयाका मालको रुपैयाँ बुझि लिनु विक्रि नभयाका माल पनि भरसक्य किफायेत हुन्या तवरसंग विक्रि गरि रुपैयाँ ली आउनु भन्या छ कपतानका जिम्मा दिगयाको माल विक्रि नभै बाकि रह्याको कपतानसंग बुझि लि हामिहरू र निज कपतान बसी ल्हासा बसंज्याल भरमकदुर विक्रि गरुला भरमकदुर गर्दामा बिक्रि भयेन भन्या विक्रि गर्ने नसक्याको माल सबै फिर्ता गरि ली आउन्या हो यस्को सिक्षा अति हामिहरू ल्हासा पुगि ल्हासामा बसंज्यालसंममा पाया सोबमोजिम काम गरि आउदा हु औ अधि ल्हासाबाट दोहोरा बेपार गर्ना निमित्त भयाजति नगद मले जिम्मा ली नंबु षरिद गरि ली गयाको नंबु बिक्रि गर्दा गमिका मुलुकमा बेचनुपर्दा नाफा भन्या धेरै भयेन टुट

भन्या परेन फेरि नंबु बिक्रि भयाका दामले चिया भारि ५० षरिद गरि ल्यायाको छ ल्हासामा बिक्रि गर्दा नाफा कति होला ल्हासाबाट लेषि चह्राई पठाउन्या काम गरुला हरपमा उचनीच पन्याको सेवकमाथि क्षेमा राषिबक्स्याजावस् विज्ञे चरणेषु किमधिकम् ...

श्री ३ महाराज

१

अजि ...

उप्रान्त गरिप्रवर कार्तिक शुदि १४ रोज ५ मा लेषिबक्स्याको सिक्षेपत्र र नुमिहान चार काजिलाई लेषियाका चिठीका नकल २ समेत स्येवक ल्हासाबाट नेपालतरफ हिडिसकेपछि ल्हासा पुगेछ र कास्यालबाट पठाइदियाको स्येवक डीगर्चा आई पुग्यापछि मार्ग शुदि १२ रोज ५ का दिन डीगर्चामा आइपुग्यो सिक्षे अति हेरि सिर चढायौ बाकि षामिद १ बाट नुमिहान चार काजिका नाउमा लेषिबक्स्याका कुराको बिन्ती चढाउनलाई छैच्योलीको छ्यानजोय छचालछन् धान्दुपलाई नुमिहान र चार काजिले पठाइरह्याका छन् नीज छ्यानजोयले षुलासा बिन्ति चढाउने छ गरिप्रवर स्येवक पनि ल्हासाबाट हजुरका दसनलाई डीगर्चा आईपुगे पौष वदि १ रोज १ का दिन डीगर्चाबाट हिददछु घोडा र भोटेकुकुर पनि ल्याया गरिप्रवर अरु षबर हजुका चरणकमलको दसन गरि षुलासा बिन्ति चढाउला दारोगा राजविर अधि पठाइबक्स्याको सिक्षेपत्र आइपुग्यो बित्तिकै नेपालतरफ आयाको विस्तार अधि चढायाका अजिबाट जाहेर भयो हो दारोगा राजविरका नाउमा पठाइबक्स्याको चिठी यसैमा षामि चढाई पठायाको छ बन्दा स्येवकलाई र सेवकका सगमा ल्हासामा नेवार गरिप कंगालहरू आयाका छन् पतियाको विन्ति षामिद अजिमा कम ज्यादा पन्याको क्षेमा बक्सि बन्दाका उपर इत सदा दया मेडुरको नजर निगाहा राषिबक्स्यापाउला स्येवक कपतान चन्द्रमान कार्कि क्षेत्रीको कोटि कोटि स्येवा

अजि ... ..
 उप्रान्त गरिप्रवर ज्येष्ठ वदि ७ रोज ४ का दिन लेषि-
 बकस्याको सिक्षेपत्र र पुर्जी २ भोटिया काजिहरूसंग रुपैयाँ
 तगेदा गन्या हीसापका कामज ५ समेत आषाढ वदि ९
 रोज ७ का दिन आइपुग्यो अति सिक्षे हेरि बाकि षामीद
 तोपको मोल पछि रह्याको षजानाको मोल माफ बक्सनु-
 भयाको हिसाप नगरि बाकि षजानाको मोल चाहिन्या र
 तोप षजाना बोकन्या ज्यालाका रुपैयाँमध्ये मोहोर रुपैयाँ
 १०३० आजस्मलाई बाकि रह्याको छ न्यो रुपैयाँ चाडै
 पठाउ भनि कास्यालमा काजिहरूलाई भन्न पठायो र
 काजिहरूले टिगरि धैपुनको मानिसले षजानाको मोलका
 रुपैयाँ चुक्ति गरि बुझाई रसीद ली सके भन्या नेपालमा
 रुपैयाँ बुझाउन जान्या टिगरि धैपुनको मानिसको हातमा
 रसीद छन् ती रसीद चाडै याहाँ फिकाई हिसाप हेरि
 कुराको फरक पन्याको रहेछ भन्या सोहिमाफिक र रुपैयाँ
 बाकि रह्याको रहेछ भन्या रुपैयाँ पठाउन्या काम गछ्यो
 भनि भोटेकाजिहरूले भने बाकि गरिप्रवर हाल याँहाँको
 षवर चीनबाट चीनियाँहरू आइपुग्याका छैनन् ड्यारुवासंग
 भोटेहरू घा गन्या कुरा गर्न लागिरेहेछन् घा भयाको र
 नभयाको तहकित भयाको छैनन् षामिद अरु षवर ज्येथा-
 स्थितै छ पछि जो होला बित्ति चढाउला स्येवकका उपर
 सबै पछेवाट दया मेहर राषिबकसी अजिमा कम ज्यादा
 परेको क्षेमा बकस्या पाउला ... ..

इत सदा स्येवक कपतान चन्द्रामान काकि
 क्षेत्रीको कोटि कोटि स्येवा

अजि ... ..
 उप्रान्त गरिप्रवर ज्येष्ठ वदि १ रोज ५ मा लेषिबकस्याको
 सिक्षेपत्र ऐ सुदि ६ रोज ३ का दिन आइपुग्यो हेरि सीर
 चढायो बाकी षामिद डुक्याको र अंग्रेजको लडाईमा अंग्रे-
 जने मिचतै ल्यायो भन्या हौडा कुरा गछन् तावाँ गुम्बामा
 डेवगियेन्दुलाई मान्याका कुरामा भेबु गन्थे गुम्बाका बाडा-
 का मालिकहरूले नयाँ हुन्या राजासंग बित्ति गन्या र येस
 कुराको जाच गर्नालाई लाढाछयाँजाये छोकर धेपालाई षटा-
 याका छैनन् औ ड्यारुका लडाईको भोटेहरू घा गन्या मन
 गछन् हाल घाको बन्दोबस्त ठेगान भयाको छैन चीनियाँहरू

हाल लहासा आइपुग्याका छैनन् भोटेकाजि १ षालि थियो
 हाल सारकु फोपुनलाई काजि तुरुयाया बाकि षामिद ज्येष्ठ
 शुदि ११ का दिन भोतला लामाज्यूको मुबुलीकोमा सवारि
 हुन्या तयारि छ औ गरिप्रवर सिलिको सौवे सबुजभामफिक
 कदम भयाको घोडा १ को मोल टारु ६० तीरि कीन्ये
 अर्को घोडा पनि षोजदैछु पाउन्यैवित्तिकै किनि घोडा र
 भोटेकुकुर २ स्येवक हजुरका दर्शनलाई नेपाल आउदा सगै
 लिई आउला कि जो मजि षामिद अरु षवर ज्येथास्थितै
 छ पछि जो होला बित्ति चढाउला गरिप्रवर बन्दा स्येवक-
 का उपर सबै पछेवाट दया मेहेरको नजर निघा राषिबकसी
 अजिमा कम ज्यादा पन्याको क्षेमा बकस्या पाउला ... ..

अजि ... ..
 उप्रान्त गरिप्रवर भाद्र वदि ११ रोज १ मा लेषिबकस्याको
 सिक्षेपत्र आस्विन वदि ३० रोज का दिन आइपुग्यो सिक्षे
 अति हेरि सिर चढायो वाकि गरिप्रवर हाल याहाको
 षवर चीनबाट मान्तारिन अम्बाका बदलामा आयाका हुन्
 भन्ने हौडा कुरा गछन् चिन्तारिन भन्ये अम्बा लहरिगोमा
 आइपुग्ये भनि पोतला लामाज्यू र राजालामाबाट छिन्ता-
 रिन अम्बा लीन भनी २ जना मानिस हिजो पठायका र
 ड्यारुवाका लडाईमा वाईरका हौडा कुरा सुनि भदान्ये
 घा मिलन्ये कुरा छ भन्ये कुरा सुनिन्छ कास्यालबाट भन्ये
 अचेल कुकुम्मा सिपाहि तयार गरिराषनु काम पन्याका
 बषतमा डाक्ता आउनु भन्या दस्तषत पठाय डुकपाका
 तरफ भोटबाट घोडा षरिद गरि लान्येलाई घोडा लान
 नदिनु भन्ये दस्तषत डुकपातरफका दोसादका कुमा
 पठाय अंग्रेजको र डुकपाका लडाईका कुरा आजकाल
 केहि सुनिदैन गरिप्रवर अरु षवर ज्येथास्थितै छ पछि जो
 होला बित्ति चढाउला अजिमा कम ज्यादा पन्याको क्षेमा
 बकसी बन्दा स्येवकका उपर सबै पछेवाट दया मेहेरका
 नजर निघा राषिबकस्यापाउला ... ..

